

LO CAMP DE TARRAGONA

PERIÓDICH CATALANISTA

Any 2.—Núm. 37.—Diumenge 14 d' Abril de 1901.

LO QUE VOLÉM

«Volém la llengua catalana ab carácter oficial y que sian catalans tots los que desempenyin càrrecs públichs: volém Corts catalanas, no sols per estatuir nostre dret y lleys civils, sino tot quant se refereixi á la organisió interior de nostra terra: volém que catalans sian los jueves y magistrats, y que dintre de Catalunya s'affilin en última instància 'ls pleis y causas: volém ser àrbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions y impostos, y volém, en fi, la facultat de poder contribuir á la formació del exèrcit espanyol per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa y estableint que la reserva regional forosa presi servir tan sols dintre Catalunya.» (Del manifest de la Unió Catalanista de 16 de Mars de 1897).

A las donas de nostra Catalunya

Salut:

Per lo deber que tenim totas de cooperar a la reivindicació de nostra Patria y per lo que son enaltiment nos interessa y afecta, vos invitém y convoquém, desde la noble dama a la senzilla obrera, pera que concorreua a la suscripció que, a partir d' avui, queda oberta en los respectius domicilis de totas las entitats catalanistas.

Dita suscripció reconeix per exclusiu objecte lo dotar a la entitat capdal del Catalanisme, o sia a la Unió Catalanista, d' una rica bandera estil gremial que simbolisi dignament los drets y aspiracions de la terra.

Conscient que nostra veu trovi ressò en lo cor de la dona catalana, enteném que s' honra á sí mateixa honorant com se deu a Catalunya.

Barcelona, diada de Sant Jordi, 1900.

Agnés Armengol de Badia.

Queda oberta la suscripció en lo local de la Asociació Catalanista y Redacció de "Lo Camp de Tarragona", Rambla de Sant Joan, 50 primer

SANEJAMENT

DE LAS

mareas del Francolí, riu Clà i la Pineda

Lo tressor exerceix, no hi ha cap dubte, una acció poderosíssima sobre l' economia humana en estat de salut y l' extén també á sas variadas manifestacions patològicas. Deya Hipòcrates que malalt ó sá, l' home perteneix tot sencer á las influencies externas, però á nostre modo de veurer no interpretant aquest concepte com ho fa la escola sensualista, l' home pot regular las influencies de la localitat en que viu, pot corregirlas y sustraures de moltes causes dolentes y perjudicials y de las que son refractarias á sa intellegència y treball, logrant conquerir sos drets imprescriptibles á la vida y al benestar fins allí mateix ahont la naturalesa ha sembrat arrèu arrèu gèrmens d' insalubritat y de mort.

L' Higiène pública ha nascut de la misió difícil llegada per las generacions passades de reconstruir las ciutats alçadas baix l' ignorancia de tots los principis de salubritat pública. Sanejar un barri, es allargar la vida mitja de sos habitants. Aquesta veritat es la que deurian tenir sempre presenta 'ls que dirigeixen los ajuntaments. Enhonorabona que s' construeixin casas consistorials sumptuosas, que s' aixequin grans plassas de toros y monuments públichs, que s' cuidin prehuadas ruïnes històriques, però també es necessari que s' reflexioni que la potència infecciosa d' una ciutat se calcula per la de cada una de sas habitacions; per la cantitat d' aiguas inútils y detritis de tot gènero que elimina cada dia ó que colecciona temporalment; per l' influencia de las escombraries acarreadas á la via pública pels transcents y per las plujas; per las emanacions de las fàbricas y dels terrers que l' enrevoltan, etz.

Podria molt bé nostra ciutat favorescudar per sa exposició y situació, per sas bellesas naturals incomparables, per son museu arqueològich y monuments de fama universal, convertirse en estació mediterrània d' hivern, com alguns de sos bons fills coratjósament desitjan; però seria precis per això convencer á propis y á extrany, sens comentaris de cap classe, de que Tarragona

es una ciutat moderna, higiènica que s' afanya en seguir tots los principis de salubritat pública, y això no s' obté en un dia sinó en lo transcurs de molts anys imposantse gastos crescuts. Algunas de las moltes millors que convenen haurian pogut empender nostres ajuntaments en las anyades de prosperitat que tinguerem, á no haverse deixat guiar per las miserias y mesquines de la política de partit. No tot tenen d' ésser projectes: cal a tot cost parar lo mestisme invasor de las acumulacions humanas y l' tribut mortal que anyalment pagan á l' insalubritat.

L' intensitat de la mortalitat habitual dona la mida més exacte de la salubritat. Las malalties de Tarragona, suburbis y terme municipal, son las mateixas que s' presentan generalment á las encontradas marítimas rabejadades de llum y de vida de la regió mediterrània. Si alguna malaltia podèm citar com á endèmica y á vegades epidèmica es la malaria, incluhintla la malaria urbana y la malaria rural perque considerém de rahó agrupar tots los casos en dues sèries: los uns que s' presentan quasi exclusivament á las habitacions, á l' inversa dels altres observats fins ara, que perteneixen sobre tot al camp.

Son pocas las regiòns del globo qu' están exemptas d' aquesta malestrella influencia, essent una causa potogenètica de las més

repitàndas y dañinas que donan noch a manifestacions tan variadas com traydoras que degeneran á las poblacions que comprenen.

Abans de tot, pera razonar bé la dificil tasca que anèm á comensar, es necessari fer un poch d' etiologia sobre questa malaltia que no respecta á ningú y fa jog una de sas bojias evolucions patològicas á l' individuu, no essent veritat l' aforisme vulgar que diu: que per febres y quartanas no tocan las campanas.

Fa alguns anys podía crèures après las investigacions de Klebs, Tomassi Crudelli, Marchisafava, Lanzi y Marchand, que l' principi de la malaria era conegut. Aquests autors trobaren los esporos d' un petit bacillo al terrer pantanós de las regiòns malarícas.

Aquest bacillo s' desenrotllava al còs de l' home y dels animals, y si baix un objectiu experimental se l' empeltava als animals, los produgia sessions características de febre intermitent, carregament de la melsa y l' arreplech de pigment á la sanch, lo mateix que n' la malaria. Tots aquests fets que semblaren demostratius al principi, han sigut no solzament contestats sinó contradits complertament pels interessants y importants descobriments de Laveran, Marchisafava y Celli, Golgi y altres. Aquests homes de ciència han demostrat l' existència dintre dels hematies ó glòbuls rojos de la sanch, en los individuus atacats de malaria recient, d' organismes formats de partícules de protoplasm homogèneu y animats de moviments amiboides. Microorganismes que no més se troben á la sanch dels individuus malals de malaria, essent coneguts ab lo nom de plasmodias de la malaria (hematozoaris de Laveran).

Aquestas plasmodias, destruïnt l' hemoglobina de la sanch, forman un pigment rojós ó negre y fan naixer la melanemia que s' troba á la malaria. Los hematies ó glòbuls rojos de la sanch, baixan de 4 milions 500.000, xifra normal, á 1.000.000 per milímetre. Aquests paràssits animals se multiplican per scissiparitat y s' transforman en munts de corpúsculs rodons. Pot encomenar-se la febre intermitent á l' home per l' injecció intravenosa de sanch que contingui plasmodias provenienta d' individuus que tenen las febres.

D' aquests cossos parassitaris (Laveran) se'n distingeixen 4 tipos:

(a) Cossos esfèrichs,

- (b) Flagel-las,
- (c) Cossos en forma de mitja lluna,
- (d) Cossos segmentats ó en rosetó (Golgi).

Los glòbuls blancks de la sanch ó leucòcits, destruïen los hematozoaris pel mecanisme ordinari de la fagocitosis; son poder fagocitari està aumentat per la febre y això es lo qu' explica la periodicitat de las sessions. La quinina disminueix ó fa desapareixer los paràssits.

(Seguirà).

AGUSTÍ M. GIBERT.

ORIGENS DEL CENTRALISME DELS ESTATS D' EUROPA

IV

B. França

Si hi ha un país ahont fos aborrit y odiós lo feudalisme es França, donchs prengué una preponderancia y unas atribucions que ni tan sols arribà á tindre als pobles d' ahont procedia sa idea fonamental. S' explica això que al revés de lo que passà á Inglaterra, ls Comuns clamaren protecció y justicia al Rey, qu' un cop amo, treballà per compte propri fins arribar al centralisme despòtic dels Valois y dels Borbons; es quin no ha tocat més d' aprop á nosaltres per continuitat y per imitan-

tació y directament, perque sense la política d' imposició d' un Lluís XIV, á bon seguir que no s' hauria acabat com se va acabar la lluita desesperada de l' any 14.

Y ho hem de confessar imparcialment parlant: á França, al segle XIII, s' imposava la centralisació, era una necessitat y un bé pel país, era indispensable acabar ab tants saltedors de camins, qu' altre calificatiu no cap donar al senyors francesos que no s' ocupavan ab la lleial empresa de las creuades; y entre molts tirans mesquins ó un Rey de dret diví, la elecció no era duptosa. La batalla de Bouvines (1214) fou un aconteixement nacional y Felip August un Rey exemplar; era l' primer cop que l' feudalisme francès era humiliat y la cosa bé valia la pena. Mes tard Felip l' hermos (1302) restà drets á la noblesa per admetre l' estat estat á l' administració y legislació de la nació convocant los primers *Estat general*.

D' aquell moment tenia l' poble l' Rey qu' havia somniat, y una nació en que se li concedia l' dret d' intervindre; tal com fou creada, si bé no per las mateixas causas en assamblea los *Estat general*, foren creadas las *Corts catalanas*.

Hi ha un'altra semblanza, y es la constitució dels municipis francesos, si bé no es més qu' apparent; á més d' ésser molt més antiga la constitució dels nostres, los francesos no adquiriren ni ab molt la perfecció y l' poder dels nostres, sols comparables á las constitucions autònomas y lliberals de las Repúblicas Italianas en sos bons temps. Lo municipi de Barcelona, amo de casa seva en lo sentit més expansiu de la paraula, no pot compararse ab los *parlaments* francesos qu' asumian tan sols lo poder judicial.

Tots los poders sense fré com era l' Real, portan la tirania; l' unitarisme ccessarista del Renaixement comensà ab Francisco I y anà per gradacions augmentant fins á la desenfrenada omnipotència d' un Lluís XIV; era l' home-déu triat pel poble, eran 25 milions de francesos qu' havien deixat d' obrar perque obréss per ells un sol home. La colla de nacionallits que formaven l' Estat havian dimittit los seus drets per depositarlos al pèu del César que s' contestava: l' *Estat soch jò*; faré de l' Estat una voluntat arbitraria única y ls seus tresors serviran per las disbausas d' aquesta y la sanch dels francesos servirà per abocarla á guerras injustas y al morir arruinar per las guerres, los pobles saludaran al monarca com los gladiadors al César.

Já no s' pot donar entre pobles civilisats un cas major de tirania! Y lo trist no fou lo mal dins de sa casa; portà l' mateix pensament absorbent, com ha passat ab tots los sacudiments francesos, á fòra de casa. Lluís digué no hi ha Pirineus, y de fet Catalunya tocà de plè ls efectes de la política francesa; perque Felip d' Anjou portava l' programa dictat per son avi que cuida d' implantarlo y de seguir-

lo al pèu de la lletra fins ahont podian arribar sus atribucions.

Semblant procés històric portà Catalunya, però entre nosaltres es més de doldre ja que ns vingué imposat per un poble diferent del nostre y que s' assemblava més á nostres veïns. La política centralista es la història de la tragedia catalana que comensà ab Ferran d' Antaqueria y qual epílech no ha tingut lloc encara.

La costra d' or que cubria la miseria y la injusticia de l' antic règim, comensà á deixar veure ja en las acabañas de Lluís XIV, la buya superbia que costava tants milions y tanta sanch á la França, y de cada dia aumentà, al descobrirse sa repugnant estructura, l' horror y l' odi á lo mateix qu' havia sigut sobre del poble.

Fins los més reaccionaris confessan la necessitat d' una revolució que comensaren per desitjar fins los mateixos notables, com ho prova la voluntaria abdicació de sos drets y l' goig de tindre privilegis per poder renunciarlos en mans dels Estats generals. La nit del 4 d' agost del 89 es la fetxa més memorable que recorda la revolució: los representants dels tres estats renunciaren voluntàriament sense presions ni violències en bé del poble; es lo primer y únic exemple de la seva espècie. Desde aquell moment la revolució havia de cambiar de direcció pera deixar d' ésser pacífica; ab ella vindrà la concepció centralista de l' Estat y d' ella s' aprofitaria un altre César més uniformista encara que l' que acabava de caure, perque l' Estat no l' devia á ningú com Lluís XIV se l' havia fet ell.

JAUME PEYRÍ.

Lo Bruixot

Sempre veureu que l' home que alardeja de ser despreocupat acostuma á ser sempre l' més supersticiós, lo més carregat de veras preocupacions.

Y es que l' esperit, al faltarli l' aliment sá de que s' nodeix, afamat d' ell lo cerca sempre en las ridícolas y supersticioses falsetats.

En Blay, com això se l' coneixia, era un d' aquells homes faltats de sana instrucció, que volgut ser indiferent en creences, sens ell donarsen compte, acabà per ser l' home més crèdul en tot, en tot quan no ho havia d' ésser.

Desde que l' *Bruixot*, un curandero del poble, salvà á sa filla de la mort, com deia ell, que pel Blay no hi havia al mon altra ciència que ls curanderos, endevinaires, tiradors de cartas y tota aquesta rècula de gent que hi serà mentres hi hagin tots.

Nostre home anà posant fè en totas las supersticions.

Però per qui sentia un verdader fanatisme era pel *Bruixot* á qui no deixava de comunicar secret què tingüés, ni pena que patís.

Y es que ab lo *Bruixot* fins s' hi consultaven persones que venian de ciutat, persones enllestides, com ne deya en Blay.

D' aquí, qu' en pochs anys aquell curandero s' anés fent gran en tot, en interessos y en caràcter, (que caràcter donan també ls diners), y arribant á tenir tal autoritat sos vaticinis entre la senzilla gent del camp, refermada per la de ciutat, que las paraules del *Bruixot* eran perella *infalibles*.

Y mentres ell s' havia anat fent ric, havia engrandid s' avans modesta casa, que, segons malas llenguas, fins havia comprat, lo seu admirador Blay, seguia com sempre, sent l' inconscient propagandista del *Bruixot*, seguia també com sempre, ab son burret y tartana revenent robas pels pobles veïns.

**

Un dia, de retorn de fira, son burro s' en tossudi en no seguir la carretera, y vulguis que no vulguis, nostre home tingüé que seguir per un viarany que l' feu arribar hora y mitja més tard á casa.

Això que no tenia rès d' estrany, preocupà tant al despreocupat Blay, que ho comunicà a son amic lo *Bruixot*.

Aquest consultà un llibret, fèu quatre ridícols signes, pel Blay plens de misteri, y després de repetir la funció tres ó quatre dies, acabà per manifestar al Blay ab tògrave y sentencios que l' seu burret lo mataria si no s' en guardava.

Lo pobre Blay s' esperverà devant la certesa de morir ó perdre lo pà que li ajudava á gua-

nyar son burret; y tot moix y capicat, llagiméjantli ls ulls, se despedí de son amich, tot allargantli dissimuladament unas quantas pessetas que l'*Bruixot* aparentava no volquer acceptar, mentres ab tò sentencies repetia:—Ja ho sabèu; guardèuse d' ell quan s' entossudeixi.

*
Aquelles paraules del *Bruixot* no las olvidá l' Blay y això que l' burret li feya bondat. Mes vaquí que un dia que atrafegat ab sa tartana s' dirigí al poble més apropi, ans d' arribar al arch que fà de pont á la riera, lo burro no l' volgué seguir, los que l' soroll de l' aigua l' espartençó que l' animal anés més carregat que de costúm.

Mes no era ni una ni altra cosa pel Blay, sinó que l' burro cumpliria la pronòstica del *Bruixot* quan fora al mitjà de la riera.

Baixa del carret en Blay y prová fer seguir al burro empenyentlo ell mateix pel carro; però c' l' animal més tossut que may, s' entosudí de tal mena, que no l' feren moure ni garridotadas ni burxadas de la vareta de freixa.

Y' s' feya tart y li convenia arribar prompte al poble, y l' burro més tossut, arribá á esparverat l' animal s' encabritá de veras.

Havia arribat l' hora d' acabar d' un cop ab l' etern enemic del Blay; y aquest, imposantse al burret, lo desenganxà de la tartana, y subjectantlo fortament pel bridó, mentres l' animaleit, com noy que no vol seguir la nyinyera, l' anava seguit mitjà arrastrantse, los dos, lo burro y l' Blay arribaren arrans de la ja gastada barana, y un cop allí, lo Blay fent un esforç ab lo que s' lograva lluirar de son etern enemic, tirà á son burret dalt á baix de l' arch, cayent lo pobre animal com un pès mort xioplejant la riera.

L' animal se quedà espategant. L' aigua seguì saltíronant per demunt del còs mort del animal.

Lo Blay, trist y confós, però satisfet, com qui ha vensut á son enemic, agafà per las varas la tartaneta y seguí l' camí envers lo poble, tot fent de burro.

Entre tant arrans d' ell, montat en hermos cavall passà l'*Bruixot*, que anava de consulta.

Ja l' vegé al Blay, ja la comprengué sa situació, mes ell, lo *Bruixot*, no s' pogué entretenir que anava á cumplir un deber humà, á consultar un pacient que l' esperava.

Y en tant lo Blay seguia son camí, tot regaliment suhor, mentres allà al poble, altre *Blay* saludava l' arribada del *Bruixot* á principis del sige XX.

LLUÍS BENAIGES.

Tarragona, Abril 1901.

das: los paternals goberns que ns portan á las rocas, no s' preocupan de res més que de *reforçar los ingresos*, pera mantenir á la nombrosa dropada que xucla fins la sanch dels tontos que treballén. Amunt, donchs, fins que no quedí un pà á la post; alloravars es fàcil que la fam, tregui l' ensopiment que aclapara al pays.

Ahont comensa l' África?

Al veuer aqueixos días passats en los diaris de las principals poblacions d' Espanya, y especialmente en los de Madrid, las ressenyes de las festas que per tots indrets de la península s' han celebrat ab motiu de la diada de Pasqua, un no pot per mensys d' exclamar: sempre l' mateixos pecats; en aqueix desgraciat país no hi esmena possible.

Lo número del programa que més acceptació ha tingut, segons lo que la premsa diu, son las corridas de toros.

Allí, al *Circus taurino*, ha acudit gran part del poble espanyol á demostrar la noblesa dels seus sentiments, á veuer com la fera destrossa l' home ó com l' home mata al toro.

Allí, á la Plassa, han anat gran nombre d' hermosíssimas senyoretas ab la clàssica mantilla —mantellina que tres días avans havian portat com expresió de dol per la mort de Jesucrist—á presenciar un dels espectacles més repugnats, lo denominat *arte nacional*. Y aqueixas senyoretas, per regla general, son d' aqueellas que quan á sa casa la cuynera ha de matar una gallina ó un conill, diuhen: *¡Ay Dios mio! yo no tengo corazón para ver estas cosas... ¡pojas animalistas!* y en canvi van a l' escorxador coneugut en el mundo elegante ab lo nom de Plassa de Toros á veuer qui pot més, si l' home ó la fera, tenint aqueixa inhumana y barbra lluyta com la cosa més natural del mon.

Comprendem perfectament que vagí als toros l' home que en sa casa no es ell qui porta l' pantalón sinó sa muller, y que, per tant, ni allos pot cridar; perque com a la Plassa es permès insultar á l' autoritat inclusiu, allí acudeix pera treurer lo ventre de pena y fer el valiente; però si que no s' cap dintre l' magí que pugui agradar diversió tant cafre á donas que segons diuhun, son espill de pulcritut y reato.

Las que assistiren á la primera corrida de abono de la Plassa de Madrid, tingueren ocasió de contemplar com un home, pera satisfer los instints de bestia que té gran part del poble espanyol, perdia la vida á causa d' una sèrie de banyades. Lo públic un cop va ésser retirat lo desgraciat *Cerrajillas*—aqueix es el alias de l' infortunat torero—continuà ocupant tranquilament lo seu corresponent lloc aplaudint á tot y á dret las demés suertes de la lidia. ¡Quin espectacle més edificant!

Y tot això essent lo pacient un dels que figuren dintre la classe més mimada y considerada.

Las que assistiren á la primera corrida de abono de la Plassa de Madrid, tingueren ocasió de contemplar com un home, pera satisfer los instints de bestia que té gran part del poble espanyol, perdia la vida á causa d' una sèrie de banyades. Lo públic un cop va ésser retirat lo desgraciat *Cerrajillas*—aqueix es el alias de l' infortunat torero—continuà ocupant tranquilamente lo seu corresponent lloc aplaudint á tot y á dret las demés suertes de la lidia. ¡Quin espectacle més edificant!

Y tot això essent lo pacient un dels que figuren dintre la classe més mimada y considerada.

A Xerez y al Priorat

A Xerez hi ha hagut soroll, cops de sabre, algun ferit.... y seis mil familiars pereciendo, ni una més ni una mens, per no tenir recursos ab que alimentarse. El mal tiene su origen—diu un telegrama—en que los pequeños propietarios carecen de recursos para repoblar con vides americanas las viñas atacadas por la filoxera y quieren que el gobierno les auxilie.

No volem dubtar que la crisis obrera á Xerez sigui veritat, perque sabèm de sobras que per allí la costum d' estalviar no es gayre coneguda y que menjant avuy no pensan en lo demà; però allò de *y quieren que el gobierno les auxilie*, nos ha escamat, perque ns porta á la memoria aquells telegramas que arriban á Madrid, tan aviat cauhén quatre barrals d' aigua en qualsevol poble de la patria del Quijote: *Terrible temporal. Miseria horrorosa. Urge que el gobierno envie fondos*, y als dos días tenen lo que demanan. Aquí també n' cau d' aigua alguna que altra vegada y ocasional desgracia, però á ningú se li acut demanar diners á Madrid, que per altra banda tampoc los afliuxarian, perque saben que l' catalans sempre demanèn per vici.....

Però torném á Xerez y al telegrama que ns ha fet agafar la ploma, telegrama que acaba aixís: *Hay tranquilidad completa y van desapareciendo los temores. El Gobierno se propone adoptar medidas á fin de proporcionar medios para repoblar las viñas*.

Si, vaja; allò de *urgen fondos*, que no faltaran, no comptin los andalusos que ja l' s' teuen á la butxaca.

*
¿No l' s' sembla que de Xerez podríam passar al Priorat?—Si.—Donchs ja hi som: *¿y qué vèuhen?*—Totas las vinyas mortas per la filoxera, pobles abandonats, miseria..... *¿Y qué demanan?* Que l' respectin la ley y que no l' s' fassin pagar contribució per las terras que no produheixen. Lo govern dèu haver contestat como se pide? No, embarga.

Nos anèm empobrint

Durant los mesos de Janer y Febrer darrers, las importacions han pujat á 147 milions ó sigui 13 milions més que l' any passat. La exportació pujà á 104 milions, 16 menos que l' any 1900. De tot lo qual resulta que no obstant tenir los cambis á 36 per 100, las importacions van amunt y la exportació avall, y que solzament en dos mesos la balansa mercantil nos es desfavorable en 43 milions.

Si aquestas xifras produheixen tristes per que demostren lo malament que vá l' pais, ne trobem un' altra que dèu haver satisfet al govern y es aquesta: la recaudació d' Aduanas s' ha elevat á 27 1/2 milions ó sigui 5 1/2 milions més que la quantitat calculada.

Es allò què havém dit més de quatre vega-

tiendo el traje de obrero y valiéndose de una cuerda, descendió al fondo de la sima, (segons cantan los rotatius). Las obras de reparació diu que no costarán gran cosa j' res unes 50 mil pessetas.

Los nostres patres conscripti que tant se desvetllan per defensar los interessos d' aquesta ciutat, que son tan adictes á tota mena de goberns que s' presentan, bé podrían demandar també alguna coseta per nosaltres.

Notas d' Art

La Exposició de Bellas Arts que cada dos anys se celebra á Madrid, s' obrirà al públich dintre pochs días,—darrerament s' ha allargat lo plazo d' admisió d' obras,—y ja corren per periódichs y revistas algunes opinións respecte á la seva importància y resultats. Un diari deia l' altre dia que la véritable lluyta serà entre andalusos y valenciàns. Dels catalans no n' parlan los qu' estan enterats d' aquests assumptos; potser no revesteixen gayre importància las obras remesas pels nostres artistas... potser es una altra cosa... ¿Qui sap?...

En Balsa de la Vega n' parla de la pròxima Exposició de Madrid, en un article publicat en lo darrer número de la *Ilustración Espanola y Americana*: «No es un aconteixement més que pera una certa classe d' intellectuals,—diu; del poble alt y l' poble baix no cal parlarne».

Y en Balsa de la Vega es un sastre que coneix lo panyo.

«A l' extranger, las exposicions de Bellas Arts, revesteixen lo caràcter de veritables festas públicas; en canvi á Espanya, no solzament pera l' vulgo, sinó pera la majoria de las classes cultas, la pintura y la escultura, lo grabat y l' dibuix, n' hi ha pera alguns segles pèra que s' sigan aliment de l' espiritu, com ho es á Italia, y en altres paises..... Que la educació estètica està oblidada del tot... que...»

No vull seguir traduhint. Quina vergonya, sevors, quina vergonya!

Té raho, té moltissima raho l' Sr. Balsa de la Vega.

No n' han sentit parlar del propòsit d' uns quants tarragonins de bona voluntat, de fundar aquí a Tarragona una «Societat Catalana d' Art Decoratiu?»

Tot podríam ésser, per més que, estant ara en estudi la forma en que ha de desenrotllar-se, s' porta ab certa reserva. Jo n' he traslluhit quelcom, però se m' ha recomanat en gran manera que no esbombe la cosa. Ab tot, l' entusiasme que la nova m' ha produhit no m' cap al cor..... y revento si no ho dich. Que m' dispendis los interessats si falto á la consigna.

Donchs bé: aquesta societat la forman alguns artistas y artífices de casa nostra, pintors,

escultors, tallistes, ebenistes, manyans... etz... etz... y s' proposan treballar á una, atenent una sola direcció, ab lo qual es d' esperar que dintre no gayre temps arribin los seus treballs á adquirir una bellesa de conjunt, que no s' hi troba gayre sovint en las obras decoratives que exigeixen la intervenció de diferents medis y materials.

L' art del moble principalment, pot guanyar-hi bona cosa, y com que segons tinc entès los qu' entran á formar part de la esmentada societat son gent que saben ahont tenen la mà dreta, n' estich molt esperançat de l' èxit dels seus intents.

Aquesta nova, n' estich més que segur, será rebuda ab la eterna rialleta del dupte per la colla de descreguts que, aferrats al present y esparverats del penvirde, malalts de mandra incurable, vegetan com paràssits á l' ombrá de nostras vellas muralles.

Cal despriclarla aquella rialleta, y empenydr la tasca plens de fe en las propias energías. Treballém amb fermesa l's que portém dintre l' cor l' ànsia d' un ideal... No hi faràs que les classes que se n' diuhen directoras tinguin los brassos creuhats, y tampoc n' hem de fer cas de la cridoria dels estúpits, ni de las dificultats que se n' hi oposin com obstacles al lloch del nostre camí. Vencent las dificultats es quan l' home s' dignifica.

L' ilustre pintor-poeta, en Santiago Rusiñol, mon estimat amich y mestre, s' troba actualment á Valencia.

Un dia d' aquests, ha d' estrenar en aquella població per la companyia de l' Cuevas, una traducció castellana de la hermosa obra teatral *«L' alegría que passa»*.

Los ensaijos de la seva obra ara de moment, y després lo seu propòsit de pintar algún quadro á Sagunto, detindrán al nostre genial artista una bona temporada á n' aquella xamona regió.

Los periòdichs valenciàns donavan compte aquests dies passats de l' arribada del mestre, y dels obsequis que li feran los seus amichs, los socis de *Lo rat penat*, y del *«Circol de Bellas Arts»*.

En aquesta darrera societat, la nit del passat diumenge, llegí en Rusiñol alguns de sos treballs literaris qu' impresionaren fondament á l' auditori.

A Sagunto, Játiva y altres punts que pensa recorrer durant la excursió artística que té projectada, l' accompanyaran alguns amichs artistas, socis de l' esmentat Circol.

Li desitjo al meu amich una felis estada á la regió ahont nasqué l' famós Espanyolet, y que la seva tasca siga ben profitosa, per ell y per l' art de la terra catalana.

QUIQUET.

Sants de la setmana

Diumenge de Quasimodo ó in Albis, dia 14.—Sts. Tiburci, Valeria y Maxim mrs., Lambert b., Abundis, Pere G. Telm cf. y Liduina vg.—Dilluns, 15.—Sts. Victori, Potenciana, Basiliissa, Anastasia, Flavia y Domitila mrs.—Dimarts, 16.—Sts. Toribí y Fructuós bs., Lambert y Cayo mrs. y Engracia vg. y mr.—Dimecres, 17.—Sts. Anicet p., Innocenci b. y la beyatza Maria Ana de Jesús vg.—Dijous, 18.—Sts. Apoloni, Eleuteri b., Anna sa mare y Perpetu pbre. mrs. y Andreu Hibernal.—Divendres, 19.—Sts. Lleó IX p., Jordi b. y Hermógenes, Vicens, Cayo y Expedit mrs.—Dissabte, 20.—Sts. Marcelí y Teótim bs., Teodor cf. y Ignés de Mont Pulcià d.

Comensan las quaranta horas á la parroquia de St. Joan Baptista.

NOVAS

Avis important

A l' objecte de designar los Delegats pera la propera Asamblea de Tarrasa, aquesta tarda, á las sis, celebrarà Junta general extraordinaria l' Associació catalanista de Tarragona y sa Comarca, en son local, Rambla de Sant Joan, 50, primer.

Se prega á tots los socis la puntual assistència.

La Junta Permanent de l' *Unió Catalanista* ns prega fem avinent á las entitats adheridas que no haguessin rebut las comunicacions respecte al nombrament de delegats pera la pròxima Assamblea de Tarrasa, se serveixin posarli en coneixement tot seguit á l' objecte de que pugui repetirse dita Comunicació.

Lo dilluns passat va celebrar l' Ajuntament sessió extraordinaria. Tals pressas en dia tan senyalat y en plena disgestió de la mona, nos feu pensar que s' tractava d' algún assumptu d' interès verament excepcional pera Tarragona. Ab la consegüent curiositat, donchs, esperarem lo resultat de la sessió, y á l' enterarnos un amich del gran xibarri que s' havia mogut per qüestió del ja célebre palco del teatre, l' ànima ns va caurer als pèus, com vulgarment se diu.

Creym que l' s' partidaris de que l' mentat palco tornés á l' Ajuntament, havíen ja desitgit del seu intent, però veiem que ns hem equivocat y ho sentím, perque en aquest assumptu l' Ajuntament hi fa un paper ben poc lluhit y obliga á la Junta de l' Hospital a cremar l' últim cartutxo, portant la cosa als tribunals.

Una prova de que l' s' mateixos regidors comprenden que no están en terreno ferm, la tenim en lo fet de designar una comissió que passés á demanar al nostre Prelat, qu' influis pera que la Junta de l' Hospital retirés la demanda presentada al Jutjat. Si tanta raho pensan tenir, no valrà la pena que molestessin al doctor Costa, ab una pretensió fora de lloc.

Un plet entre l' Ajuntament y l' Sant Hospital seria una vergonya pera Tarragona y demonstraria que solzament per amor propi s' llençarien algunes pessetas que guapament aprofitarien los que viuïen de las tossuderias dels altres. Si de totas passades tenen desitj de gastar diners pagant la Publilla, que l' s' donquin al pobres de l' Hospital què ben bé ho necessitan.

Procurin, donchs, los que ho poden fer, tornar al

dat altament satisfet de la ensalada que ha rebut de Madrid, fins ahont han arribat per lo vist, las rellevants qualitats que posseeix.

Una cosa trobem un xich fort, y es allò del sacrifici de la vida si los precs. Esperém que no arribarà á tant, porque la vida es una de las pocsas cosas que no tenen preu.

Lo dijous passat lo diputat provincial don Francesch Ballester, invitad pel «Centre Industrial», donà una detallada relació d'un projecte de ferrocarril econòmic de Valls a Tarragona, qu'en cas de realisar-se, passaria pels pobles de Vallmoll, Secuita, Perafert y Garidells, ab un recorregut total d' uns 20 kilòmetres.

La fè que demostra tindràr lo senyor Balleser en aquesta obra d'evidenta utilitat tant per Valls com per Tarragona, y l'cost relativament redut dels gastos, ja que en conjunt sols pujan á la quantitat de 1.783.371 64 pescetas, fan que nosaltres nos inclinem á creure que dintre de poch la veuràm realisada.

Tractantse d'una mellora de tanta importància per gran nombre de pobles d'aquesta Comarca, no cal dir que tindrem al corrent á nostres llegidors de lo que succeix en aquest assumpte y que desde aquest moment estem disposats á prestar lo nostre modest concurs en tot lo que fassí referencia á la prompta realisació d'un projecte que considerem altament beneficiós.

Se'n ha dit que tenint en compte la proximitat del periodo electoral y á l'objecte de conquistar vots, se permetrà altre cop que vagin en dansa el gran nombre de *timbas* que funcionavan en aquesta ciutat no fa gaire temps.

Lo CAMP DE TARRAGONA que no vol ferse solidari ab lo seu silenci de la permisió de tan repugnant vici, fa constar que en cas de resultar cert lo que manifestem en lo present sot, guardará la conducta observada en temps del governador Sr. Casas.

Ha sigut deixada sens efecte la R. O. trasladant á Lleyda al fiscal de nostra Audiencia D. Vicens Greus.

Ho celebrem, ja per tractarse d'un funcionari digníssim que per la seva rectitud s'ha guanyat las simpatias de tothom, ja també per si, fossin certas las versions que corren sobre las causas que motivaren fos enviat lo senyor Greus á Lleyda.

La volèm veurer tan respectada la justicia, que sols amparant á sos funcionaris d'una manera decidida contra influencias mal avingudas molts vegades ab la rectitud, es com creyem pot conseguirse.

La «Unió Catalanista» nos comunicà l'acord pròp per la Junta Permanènt en sessió del 29 prop passat remarciantos per l'exit que tingue l'aplech catalanista celebrat á Vilallonga del Camp lo dia 24 de Mars.

Tot agrahint aquesta finesa de la Permanent de la «Unió Catalanista», creyem que al cooperar ab tot quant poguem al mellar exit de la causa no fem més que cumplir ab nostre deber.

Mereix ésser conegut un fet graciós ocurregut fa pochs días y que démostra lo bé que tractan al públic las empreses de ferrocarrils.

A la estació de Binifar fou facturada una cistella contnent cinchs kilograms de *monas* destinats á un convent d'aquesta ciutat. La cistella fou recullida oportunament á la estació de Tarragona, y com al passar pels consums, després de pesada, l'empleat manifestés algun reparo sobre son contingut, fou oberta, trobantse allavors la persona encarregada de portarla, ab la *grata* sorpresa de que las *monas* havien sigut substituïdas per pedras embolicades ab papers de diaris.

Després dirán qu'Espanya no es lo mellar dels països del mon!

Ha sigut sentidissima la mort del que fou intelligent oficial de nostre Ajuntament don Joseph Baradat Llaveria (q. e. p. d.)

L'enterro fou una verdadera manifestació de dol en la que s'evidenciaren las nombrosas simpatias de nostre amich, puig se vegé concurgudíssim.

Rebi l'atribuida familia l'expresió del nostre condol.

Per avuy á las tres de la tarda està anuncianta al «Centre Català» una conversa íntima organisa per las Comissions recreativa é instructiva d'aquella societat, á l'objecte de tractar y aprobar la marxa que deurà seguir per la projectada Escola de solfeig, aixís com estudiar la manera de dur á cap los preliminars de la vinenta festa de «Los Felius» y demés que ja n'darán compte las respectivas comissions.

Com la conversa té de reportar segurament profitosos beneficis y bon renom pel «Centre», se'n prega que serveixi la present per avis a tots aquells senyors socis que no tingan coneixement de la tal convocatoria, encarregantse ensembs, no deixin d'assistirhi.

De part de la comissió organadora, s'convida á tots los practicants de Medicina y Cirurgia d'aquesta província, pera una gran reunio que tindrà lloc á n'aquesta ciutat, lo dia 22 del present mes d'Abril á las 4 en punt de

la tarde, en lo local del Colegi Mèdic, Rambla de Sant Carlos, 31, pera tractar assumptos importants pera la Classe.

Al mateix temps, quedan convidats tots los que ab lo certificat de Recvalida, accreditin la conclusió d'estudis, quin document tindrà de presentar á la Presidència ó Comissió pera poguer pender part á la reunió.

Als qui no puguen assistir personalment se ls prega envihi la correspondencia ó adhesió al domicili social de la Comissió Organadora, Apodaca, 42, baixos.

Per revestir molta trascendència 'ls assumptos qu'han de tractarse en la esmentada reunió s'recomana en gran manera l'assistència.

Nostre bon amich don Joan Vives y Huguet ha tingut l'atenció d'enviarnos un exemplar de la obra *Ideal i positiu* estrenada ab èxit lo 20 de Janer últim en lo teatre de la societat *Las Quatre Barras*.

Abrahim l'envio y no 'ns en ocupem ab la detenció deguda per haverlo fet á la Secció corresponent quan fou estrenada la esmentada obra.

Segueixen desenrotllantse en aquesta ciutat las malalties infecciosas, especialment la verola y sarampió. Cal donchs que las prescripcions higièniques s'extremen pera conseguir desapareixen semblants malalties.

Ha comensat á publicarse á Lleyda un nou setmanari catalanista ilustrat titulat *Lo Campanar de Lleyda*, del que n'hem rebut lo primer número.

Li desitjém molts anys de vida y corresponen moltos gustosos ab lo cambi.

Lo dentista Dr. Jordán ha tingut l'atenció de comunicarnos en atent B. L. M. havent establegit á Lleyda en la Rambla de Fernando, 10, primer, una sucursal de son Gabinet Odontologic y taller de Protesis dental.

Tots los dijous operarà lo Dr. Jordán en la sucursal de Lleyda.

Es tanta la pols que hi ha en los carrers de nostra ciutat que si 'l senyor Batlle no dona las ordres convenientes pera l'rego, dintre poch temps estaràn convertits en verdaderas carreteras.

Esperem que 'l senyor Malé disposarà avuy, per de prompte, l'rego de la Rambla ja qu'es lo punt ahont més gent passeja 'ls días festius.

Aquesta nit darà principi al «Centre Català» la sèrie de funcions de la temporada de Pasqua, ab lo drama en tres actes *Digna de Déu* y l'humorada *Pintura si de sigle*, poguent assegurar-se que 'l Saló teatre de la nomenada Societat se veura ple y vessat com sempre de distingida concurrencia, desitjosa de premiar la bona tasca dels estudiosos aficionats que componen lo quadro de la Secció declamatoria del Centre, que, dit siga de pas, compta ab nous y valiosos elements que faran més positiu lo seu bon funcionament.

Hem rebut l'hermosa revista quinzenal ilustrada «Pèl y Plomias» quin interesantissim sumari es lo següent.

El regionalisme á França.—L'emigrant per J. Verdaguer, Pbre.—Dibuix de R. Domingo; Noves y Velles.—Elegies de Goethe (traducció de Maragall) per J. M. Goethe.—La Foire-aux-Jambons (Paris) dibuix de R. Casas.—Faulas indias (del *Montly Review*, de Madrid) Italia Vitaliani á Novedades.—Revistes noves.—Dibuix de Daniel Urrabieta Vierge.

Per invitació del Consell Superior d'Higiene de l'Imperi, la Municipalitat de Viena, ha fet fixar en totas las cantonadas un avis dirigit á las senyoras, prohibintlosi que arroseguin pels carrers los ròssets dels vestits, á fi d'evitar qu'afequin nòvuls de pols carregats de germens patògens, qu'introduintse per las vias respiratorias predisposin als veïns á tota classe d'enfermetats y molt singularment á la tuberculosi.

Diuen que las senyoras han fet fins ara poch cas de la prohibició de las autoritats, mes sembla qu'aquestas están disposadas á castigar ab fortes penyors á las contraventorias de l'edict. Es probable donchs que desapareixi la antihiigiènica moda que per altra part no resulta mala estètica.

Lo distingit arquitecte de Manresa D. Alexandre Soler y March, comissionat que fou per aquell Ajuntament pera estudiar los filters més apropiats pera fer potables las aigües que surteixen á las poblacions, ha tingut l'amabilitat d'enviarnos la memoria que sobre tan interessant qüestió ha escrit. Abramim l'envio.

També hem tingut lo gust de rebre la Diversió Biogràfica sobre D. Arthur Osona, escrita per D. Anton Busquets y Punset y llegida en la Sessió necrològica que 'l Agrupació Excursionista Catalana *Montanyencs* dedicà á l'infatigable escriptor y excursionista honra de Catalunya.

Están ja fets los nous sagells pera telegrams quina creació se va anunciar fa algun temps habentse posat á la venda lo dia 10.

Lo gravat, qu'es lo mateix en tots ells, representa l'escut d'Espanya del que surten dels

dos costats y per sota algunas espurnas elèctriques enllaçades ab ramas de roure y lloret.

En la part alta del sagell se llegeix la paraula «Telègrafos» y á sota sobre fondo blanch portan imprès lo prèu.

Las classes son vuit, dels següents colors:

De 10 pescetas, color vert americà; de 4, carmine; de 1, blau fosch; de 50 céntims, rosa fort; de 30, morat; de 15, taronja; de 10, blau clar; de 5, negre.

Ara tot serà que quan se'n necessitin se'n trobin, puig aquesta com moltes de las coses que 'l Govern fà, deurà resultar malament, es a dir, feta ab lo desordre característich de la administració espanyola.

Hem rebut la hermosa revista catalana *Ilustració Llevantina*, corresponent al primer d'Abril ab lo següent interessant sumari: *Gravats*, Lo dímenje de rams á la Catedral de Barcelona (dibuix de Julià Borrell).—Decorativa, per Anton Ribó.—La benedicció de les palmes á la Concepció.—La fira de les palmes.—En Trinitat d'Alemany (retrato).—Lo darrer sopar, (quadro de H. L. M. Pinta).—Gethsemani, (ilustracions de A. Utrillo).—Passos de la professió de Setmana Santa á Murcia.—L'oració al hort; Camí del Calvari.—La adoració dels tres reys (pintura al fresch de la Seu de Valencia).—Absit y pila bautismal de la església de Sant Joan les Fonts (dibuixos de Berga y de Devesa).—Les falles de Valencia: La del carrer de Ruzafa (premi de l'Ajuntament), la del carrer de Maldonado (premi de «El Cabàs»), la de la plaça del pintor Sorolla.—Barcelona antigua: Capella Marcús.—Caricatures.

Tetz: Crònica de Catalunya, per Ferran Agulló y Vidal.—A Jesús en sa passió (poesia), per Jacinto Verdaguer, Pbre.—Jesús...! (poesia), per Jaume Pomar y Fuster.—Nostres gravats: Gethsemani, per Miquel Costa y Llobera, Pbre.—La adoració dels tres reys (pintura al fresch en la Seu de Valencia), per Roch Chabas, Canonje.—La església Sant Joan les Fonts, per Joseph Berga.—Les falles de Valencia, per J. B.—Sport, per J. Elias Juncosa.—Revista de Teatres, per L. F.—Rondalles catalanes ilustrades; L'aucellet.—Bibiografia.—Curiositats y passatemps.—Anuncis.

Música: O Salutaris Hostia, per Trinitat d'Alemany.

«Qui es que per edat que tingui no voldrà conservar lo primitiu color dels seus cabells? Pera conseguirlo lo perruquer CASALS poseix un procediment indi, purament vegetal, que no taca en lo més mínim lo cutis, reprodueix lo cabell y priva sa cayuda.

TIP. DE FRANCESC SUGRAÑES, COMTE DE RIUS, 9

ENCONTRE TINDRÀ LLOC lo dia 26 del que som, de 11 á 12, al despach del Notari d'

Lladró aquesta ciutat D. Simó Gramunti de las existencias, gèneros, mobles, màquines y demés que forman part de l'actiu de la Societat Potau y C. en Comandita, quinas existencias son avuy de propietat dels acreedors de l'esmentada Societat.

Lo plech de condicions se trobarà de manifest al despach del nomenat Notari tots los días de feyna, de 8 á 1, y de 4 á 7 de la tarde. Ademés donaran informes los Srs. Vives y Tardà, carrer de Llauder, núm. 3, baixos, Barcelona, y durant lo dia 25 y de 8 á 10 del matí del dia 26, podrán ser examinats los gèneros al magatzem ahont se troben dipositats, núm. 19, del carrer de Pons Icart d'aquesta ciutat.

Lo despachan los agents Srs. Vives y Tardà.

<p

Vegetals Tònichs Estomàtichs

FERRO, MANGANES, FOSFAT DE CALS

Joves á l' edat crítica ab sang pobre, organisme desmíllorat, grogòr, cansament, irregularitat en sus funcions. Mes de 200 metges han certificat sos resultats. Molt convenient á las seixas casadas sens fills per anomaliat en sus funcions.

PÍNDOLAS DE SALUT TRAYNER
(LA ROBUSTÈS DEL SEXE BELL)

Avitan l' apetit, modifigan los temperaments raquitichs, desenvoluan forma y carns. De M. Garcia.—Barcelona, Societat farmacèutica, J. Uriach y C. Dr. Andreu.—Successor de B. Bufill.—Saragossa, Vda. de Ramón Jordán.—Tarragona, Dr. Cuchi.—Reus, Sr. Carpa.—Valls, Sr. Tutsausa.—Vilanova y Geltrú, Demetri Galcerán.—Tortosa, Farmacias.—Falsset, Sr. Magriñá.—Montblanch, Srs. Casanovas y Sabaté.

DEU ANYS D' EXIT CONSEGUÍU**GABINET Y CLÍNICA DENTAL**

DE
A. PONS ICART
SAN AGUSTI. NUM. 21, PIS SEGÓN, TARRAGONA

Tractament especial de las malalties de las dents y genivas.

Extracció de dents, caxals y arrels sense dolor.

Especialitat en emplastes, emploamaduras y orificios.

Perfeccionament en la construcció de pessas y dentaduras de totas classes.

TOTHOM FOTÓGRAF**À LA CASA DE DROGAS Y PRODUCTES QUÍMICHS**DE
SEBASTIA CARDONA

Trobarán los aficionats á la fotografía un assortit complert de cambres, trespeus, cubetas, prempses, escorredoras, dipòsits d' aigua, esfumadors, calibres, fanals de varias formes, cartolinas, paper citrat Lumière, paper bromurat llumífer, plàcacs porcellanats, targetas postals sensibles, estereoscòpitos y vistas estereoscòpicas y bany viratge combinat.

Depositori del paper brillant Gelatina citrat de plata y àlbumina marca «Jambaur».

Cambra instantànea. Llamp exprés

9 per 12 ab 12 chassis 70 pesetas.

9 per 12 ab 6 » 55 »

9 per 12 ab 12 » 100 »

Exprés mínim 6 1/2 per 9 ab 6 » 40 »

6 1/2 per 9 ab 6 extra 43 »

9 per 12 » 70 »

9 per 18 » 110 »

Periscope-Delta diafragma iris

Exprés mínim 6 1/2 per 9 ab 6 » 40 »

6 1/2 per 9 ab 6 extra 43 »

9 per 12 » 70 »

9 per 18 » 110 »

de campanya instantànea Periscope-Delta (Stereoscòpica)

Tinch lo gust de participarà ma nombrosa clientela, que he rebut las cambres Stereoscòpicas (Delta-cartouche) ab propietat de poguer aplicar placas y pel·lícules. Premiada á l' exposició de París ab medalla d' or. Unica casa á Espanya que s' troben en venda.

REVELADOR CARDONA

Unich en sa classe per ser lo més ràpit, no s' altera ni taca

PREUS SENS COMPETENCIA

SE DONAN INSTRUCCIONS.—LABORATORI Á DISPOSICIÓ DELS CLIENTS
APODACA, 27, Y PLASSA D' OLÓZAGA, 9, TARRAGONA

Gran fàbrica de braguers

34, Unió, 34

Herniados (TRENCATS)

Aquest establecimiento compta ab los avanços mes moderns y pràctichs que la ciència requereix pera la construcció y aplicació de tota classe de braguers y d' aparells ortopèdichs.

Especialitat en lo braguej. Articular Regulador Sistema Montserrat y ab lo tractament de las tren-caduras.

Grans existencias en braguerets de goma pera la curació radical de las trencaduras congénitas y adquirides de l' infància y tot lo concernent á Cirujia y á Ortopedia.

Casa recomenada per tots los senyors metges que dan tingut ocasió de condèxela, tant per los gèneros de son catalèch com per los preus reduïts.

Pere Montserrat, Unió, 34-Tarragona

XAROP DE GLICEROFOSFATS TRAYNER
CALCI, SODI, FERRO Y MANGANÉS

Y XAROP DE GLICEROFOSFATS COMPOSTOS TRAYNER
CALCI, SODI, FERRO, MANGANÉS, QUINA Y KOLA.—LOS PRIMERS PREPARATS D' AQUESTA CLASSE Á ESPANYA

AUMENT DE FORSA VITAL Y REFORS DEL CAP

Se remetrà á qui ho demani l' estudi químich-terapèutich dels mateixos, dirigitse á Trayner químich-farmacèutich Vendrell.

Reaniman la nodrició nerviosa decayguda y estimulan sa activitat. Medicament pera la Neurastenia, Mal de cap, Ràbitum després de menjar, la somnolència y el r'estrenyiment de ventre. En tots los gastos exagerats de fósforo, fosfat, dia-betes fosfòrica, àlbuminuria fosfòrica. Convalecències de malaltias graves, debilitat infantil, atresia, raquitisme, exagerat. Medicament d' estalvi en tots los casos de debilitat ja siga efecte de malaltias. Afecions del cor, etc.

Dipòsits: Madrid, M. García.—Barcelona, Societat farmacèutica; J. Uriach y C. Dr. Andreu.—Successor de B. Bufill, Vilanova y Geltrú. Farmacia de Galcerán.—Tarragona, Farmacia Cuchi y Mirambell.

À CA 'L BOYRA
DIPÓSIT DE GEL

Vins de totas classes. Refrescos y licores. Servey á domicili. Ressopons tots los días á preus molt aco-modato.

Únic representant de la cervesa Moritz. Rambla de Sant Joan, 72, cantonada al carrer de Fortuny.

Lo Dr. Jordán
CIRURGIÀ DENTISTA

Ex-alumne del Colegi Espanyol de Dentistes, Ex-operador de la casa del Dr. Treviño, Madrid, etc.

Participa á sos nombrosos clients y al públic en general, que relacionat ab las mellors casas extrangeras, pot oferir dents artificials á preus molt ventajosos.

Pera las operacions odontològicas que dit senyor practica, compta ab tots los anestesichs fins al dia poneguts.

PLASSA DE PRIM 2, PRINCIPAL, REUS

Opera á Tarragona los dimars de las 9 del matí á las 5 de la tarda y los di-vendres de 3 á 5 de la tarda

RAMBLA DE SANT JOAN 70, ENTRESOI

Pepsina Pancreatina

MEDICAMENTS GRANULATS
PREPARATS PER ANTONI SERRA

CARBÓ NAFTOLAT Medicament pera prevenir y curar totas las afecions gastro intestinals originadas Es lo millor absorbent y superior antisèptic intestinal.

CONDURANGO Medicament tònic, digestiu antisèptic y hemostàtic de las llagas del ventrell, fa desapareixer lo dolor produït per las gastritis y estimula l' apetit y la digestió

FLOR DE TILA Ab dit producte s' obté barrejant una cullerada en una tassa d' aigua calenta, una infusió de tila. No necessita sucre.

GLICERO FOSFAT DE CALS Es lo reconstituyent per excelencia y de maravillosos resultats en totas las malalties que tenen per causa una perdua general de forzas.

GLICEROS FOSFATS (CALS, SOSA Y FERRO) yent general del sistema nerviós, neurastenia, neuralgia, raquitisme y tumors frets.

CAMAMILLA Ab dit producte s' obté instantàneamente, barrejant una cullerada en una tassa d' aigua calenta una infusió d' aromàtica camamilla. No necessita sucre.

NOU DE KOLA Maravillos remey regulador del cor. Estimulant del sistema nerviós. Extracte complet conté 0,10 grams de citrat de cafeïna.

NOU DE KOLA FOSFATADA Regulador del cor. Excitant del sistema muscular. Reconstituyent del sistema ossos, raquitisme, neurastenia, fosfaturia.

QUINA Y KOLA FOSFATADA Regulador del cor. Excitant del sistema muscular. Reconstituyent del sistema ossos, raquitisme, neurastenia, fosfaturia.

DE VENDA: FARMACIA DEL CENTRO, RAMBLA DE SANT JOAN, NÚM. 57
y en totas las principals farmacias

Al engrós, ANTONI SERRA, REUS

Y 'L MÉS ECONÓMIC

S' OFERÉ I MILLOR ALUMBRAT

Desconfíin de las imitacions

Pera la venda y conservació dels mecheros dirigir-se al representant
MARIAN CLANXET, CARRER DE LA UNIÓ, 14, TARRAGONA

Perruqueria del CentroDE
JOSEPH PERPINÁ

56, Rambla de Sant Joan, 56

L' amo d' aquest establecimiento ofereix á sa nombrosa clientela y al públic en general un servei esmerat y dels millors com en los grans centres de població.

**Gran Saló de Perruqueria
SABATER GERMAN**

52, RAMBLA DE SANT JOAN, 52

Los propietaris d' aquest establecimiento tenen lo gust de oferir al públic lo major esmero en tots los serveis. Especialitat en treballs de cabell per difícils y artístichs que sigan. Complet assortit de perrucas y demés postissos pera teatre que s' llogan á preus arreglats.

CENTRE VITÍCOLA AMPURIANÉS

Vivers y plantacions de céps americanos
LOS MESES IMPORTANTS D' ESPANYA

Empelts, arrelats, estacas, planters pera terras ca-lissas.

ESPECIALITAT EN EMPELTS
DEMUNT VARIETAT DE SELECCIÓ

BARNEDA Y LLONCH PROPIETARIS VITICULTORS FIGUERAS (Girona)

DEMANIS LO CATALEG DE 1900-901 Y FOLLETO DESCRIPTIU

Gabinet Oftalmològich
DEL METJE OCULISTA

D. J. MIR

Oculista del Hospital de Sant Pau y Santa Tecla

Unió, 7, primer, Tarragona

Consultas de 9 á 11 y de 3 á 5.—Gratis pera los pobres de 12 á 1.

Tractament especial para la curació de las granulacions.

A Reus: dilluns y divendres de 2 á 5 de la tarda, Arrabal de Santa Anna, 1, primer, cantonada al carrer de Monterols.

Emulsió Nadal

ab un 80 per 100 d' oli pur de fetge de bacallà y glicerofosfats y hipofosfats de calis y de sosa. Aprobada y

recomenada pel Colegi Medich oficial de Barcelona y analitzat per Dr. Bonet, catedràtic de Farmacia á l' Universitat de Madrid. Es aliment, llimenadura y medicament tònic y estimulant del desenvolotlo fisich; aumenta la secció de la lleit; ajuda la creixensa dels ossos y l' trençar las dens; d' efectes positius en las embracades y en l' infància. Es crema clara, blanquísima y la mes agradable ('s conserva sempre.)

Cura la tos, catarros, bronquitis, tisis, escrofulas, hinfatisme, raquitisme, debilitat, poagre, reumatisme, diabetes etc., etc.

Rebutjar las similars y estrangeras, que no recauran, despatxans ni prenen los bons espanyols. De vena, en totas las farmacias.

Deposit: Dr. Andreu. L. Gaza Barcelona G. Garcia, Martín y C. y Fernandez, 4, Madrid y en totas las capitals y poblacions importants, M. Nadal, Tarragona.

EXCELSER

En Llanas ven uns paraigas de semi-seda y cutó, de color inalterable

y teixit anisísm bo, que resisteix tota prova al devalí d' un canal.

Ademés, també té uns vanos ab uns pintats tan rebòns,

que ni Rafael ni Murillo los podrían fer millor,

aproposít per regalos;

causen gran admiració.

Trobaran també sombrillas y un gran assortit de bastons, parassols de totas menes

que són mol, barato y bons.

Millor dit: no ya cap casa en tan bonas condicions.

26, Compte de Rius, 26**LA JOYA DEL CENTRE**

ESTABLIMENT DE BEGUDAS

DE
JOSEPH RIOLA

22, RAMBLA DE SANT JOAN, 22

Se despatxan tota classe de vins y licores de las més acreditadas marcas á preus molt econòmichs. Se serveix á domicili.